

JENA ORTEGA als WEDNESDAY ADDAMS in de Netflix-serie

Foto Netflix

AND ON WEDNESDAYS, WE WEAR... BLACK

“Wednesday’s child is full of woe”: een woensdagskind brengt ongeluk. En laat zo’n *onheilsbrenger* nu net het kind bij uitstek van deze tijd zijn.

Uitgestreken gezicht, strakke vlechten, harde trek om de mond, al dan niet als een bezetene dansend op de tonen van The Cramps: je kon het voorbije jaar niet om Wednesday Addams heen. Het voormalige stripfiguurtje kende dankzij de gelijknamige TV-serie een ongekende revival die opvallend langer blijft nazinderen dan andere fenomenen als Barbie of Bridgerton. Wednesday werd in 1938 door de Amerikaanse cartoonist Charles

Addams bedacht, oorspronkelijk als spookachtige Victoriaanse kleuter zonder stem. In de daaropvolgende decennia kwam ze meermaals tot leven op het grote en kleine scherm, met Christina Ricci’s lichtjes psychotische vertolking van een 11-jarige Wednesday als hoogtepunt. Begin 2022 pakte Tim Burton voor Netflix uit met een teenage remake en sindsdien lijkt de wereld in de ban van het apathische meisje met macabere interesses.

Tekst ISABELLE VANDER HEYDE

DANCE, DANCE, DANCE...

De esthetische visies van Burton en de bekroonde kostuumontwerper Coleen Atwood hebben ongetwijfeld een vinger in de pap, maar het gaat verder dan mode alleen. Everything dark & moody verspreidt zich al een tijdje als een gitzwarte inktvlek over muziek, literatuur, design en interieurarchitectuur. Waar instagrammable restaurants en hotels het lange tijd van millennial pink moesten hebben, verdringen influencers zich tegenwoordig in de duistere salons en strenge gangen van hotspots als hotel Les Bains in Parijs of skihotel Rooms in Georgië. Plekken waar je tussen twee rondjes selfies door perfect geesten zou kunnen oproepen of een eeuwenoud boek over alchemie verslinden. Nata Janberidze and Keti Toloraia, het architectenduo achter de Georgische Rooms Studio, scoren internationaal met karige, haast occulte beeldtaal waarin ze hun culturele erfenis met mythologie en modernistische elementen vermengen. Een voormalige Sovjet bunker wordt een design hotel, een traditioneel Italiaans restaurant ontsnapt aan spaghetti stereotiepen met ijzeren kandelaars en donkerzwart hout. Het nieuwe warm bestaat uit kil zwart, zoveel is duidelijk. Hollywood smult dan weer van de doodse blikken van Wednesday actrice Jenna Ortega en jonge horror queens als Mia Goth en Taylor Russell. Ze geven gestalte aan psychopaten, geesten en kannibalen. Emma Stone geeft dit voorjaar in Poor Things gestalte aan -hou je vast- een Victoriaanse baby in het opnieuw tot leven gewekte lichaam van een zwangere vrouw. Dat lees je goed. En als je hier al ongemakkelijk van werd, zwijgen we nog over Saltburn. Dé fenomeenfilm van de winter brengt een tenenkrommend bizar, expliciet antwoord op The Talented Mr. Ripley. Ook in de literatuur doen antihelden het goed. Dacre Stoker, achter kleinneef van Bram Stoker, laat de pennenvrucht van zijn bekende voorouder uit de dood herrijzen met Dracul, een roman over de beginselen van 's werelds bekendste vampier. En de Amerikaanse young adults auteur Leigh Bardugo scheert

BOVEN: Emma Stone in Poor Things.
 RECHTS: Rooms hotel in het Georgische Kokhta, ingericht door Rooms Studio.
 RECHTERPAGINA: Rebecca Ferguson, gestyled door Tom Eerebout.

hoge toppen met haar boekenreeks The Ninth House, over een jonge studente die een spoor van dood en bovennatuurlijk verderf zaait aan Yale University. Het is weer wat anders dan Harry Potter en de sympathieke spoken van Hogwarts. Fenomeenfilm Saltburn steekt Horror is van alle tijden, maar het valt op hoe mainstream het dezer dagen is. Zelfs de muziekwereld gaat overstag, weliswaar in aangepast jasje: laat Ozzy Osbourne maar vleermuizen onthoofden, mompelt Billie Eilish dat ze haar vrienden wil begraven, en huiveren we op catchy electropop à la Lady Gaga's Bloody Mary -een song die viraal ging nadat bleek dat Wednesdays heerlijk bizarre prom dance routine er perfect op past. De 16-jarige Russische schaatser Kamila Valieva bracht in 2023 trouwens een aangepaste versie van die dans op de nationale kampioenschappen van haar thuisland, nadat ze eerst als een spin over de jurybank heen was gekropen. Een lijkleke frons en bewegingen die ledematen niet zouden mogen maken, als tegenwicht voor de roze wangen, sierlijke pirouettes, glittermaillot en tandpastasmile die we van de schaatsscène gewend zijn. Die rebellie is een integraal deel van de Wednesday mania: afgehakte handen en psychotische episodes terzijde, is de stuurse tiener eigenlijk vooral heel herkenbaar voor een publiek, ongeacht de leeftijd, dat op zoek is naar een uithangbord voor haar wel en -vooral- wee. Ze vormt met haar uitgesproken esthetiek, vreemde persoonlijkheid en morbide avonturen de perfecte poster child voor een beweging die al jaren in subculturen sluimerde. Wednesday is, kort samengevat, het goth icoon waarvan we niet eens wisten dat we het nodig hadden.

Foto's DR

APATHISCH, een TIKJE GESTOORD, ongezellig EN ASOCIAAL OP HET randje VAN sociopathisch: EEN ANTI- ZONDAGSKIND dat ALS GEEN ANDER DE *existentiële* MALAISE kan UITDRUKKEN she's A MOOD.

IT'S A MOOD

Ze is apathisch, een tikje gestoord, ongezellig en asociaal op het randje van sociopathisch: een anti-zondagskind dat als geen ander de existentiële malaise kan uitdrukken in een wereld van pandemieën, oorlogen en klimaatverandering. Om het in internettaal te stellen: she's a mood. Het meisje dat vriend en vijand doodbliksemt, is fascinerend omwille van haar mysterieuze persoonlijkheid, maar ook en vooral omdat ze weigert zich conform elke sociale norm te gedragen. Patriarchale stereotypen -vrouwen horen emotioneel, bevallig en extravert te zijn- slaat ze aan diggelen. Een hele verademing na de jarenlange tirannie van de zonnige bubbly girls in mainstream media. Niets mis met een brede glimlach en open persoonlijkheid, maar lange tijd leek dat de enige sleutel tot elke mogelijke vorm van succes. En wie zich daar niet in kon vinden, werd verbannen naar het verdomhoekje van stille weirdo of harteloze bitch -denk ubervillain Miranda Priestly in de nillies kaskraker The Devil Wears Prada. Popsterren als Lorde en Billie Eilish breken al eventjes een lans voor de introvert; bij deze is er een nieuwe lichting smaakmakers opgestaan die het niet alleen van stilte, maar vooral van ronduit ongemakkelijke stiltes moet hebben. Actrice Audrey Plaza, bekend van The White Lotus, is er ook naast het scherm het schoolvoorbeeld van: ze zucht en stamelt zich een weg doorheen interviews, houdt soms minutenlang de lippen op elkaar om vervolgens awkward bommetjes te droppen waarop niemand weet hoe te reageren. Op TikTok zijn tenenkrommende interviews zoals Bobbi Althoffs The Really Good Podcast razend popu-

Foto DR

lair: verschrikkelijk ongemakkelijke, geïmproviseerde gesprekken waarbij de compleet ongeïnteresseerd gastvrouw celebs in hun hemd zit en hen geld probeert af te troggelen -true story! Een format dat geen marketing praatjes noch vooringestudeerde vragen of oppervlakkige entertainment toelaat, resultaat: je krijgt de ware persoonlijkheid van beroemdheden te zien en dat is dezer dagen extreem zeldzaam. Pure, ongekunstelde, non-conforme authenticiteit in tijden van filters en zorgvuldig opgebouwde façades.

DARK ACADEMIA

Slecht humeur en ongemak worden dus in ere hersteld, maar in welk jasje steek je dat? De Belgische stylist Tom Eerebout kleedt wereldsterren van het kaliber Lady Gaga, Rita Ora en Rebecca Ferguson. Als hij zijn klanten niet als drenkeling of spookachtige nimf op de rode loper stuurt, ontvangt hij de creatievelingen uit zijn coven, zoals hij het zelf noemt, in zijn Antwerpse woonst: een donker huis vol rareiteiten en memento mori aan de muur. Zo schreef zangeres Sylvie Kreusch er bijvoorbeeld een gebroken hart van zich af, goed voor het geniaal weemoedige album Montbray: "Er hangt iets sombers in de lucht en dat gaat veel wijder dan je zou verwachten. Magie, mysterie en hekserij zijn hot. Wednesday is zeer uitgesproken, de climax van een tendens die je al jaren voelt. Rodarte, Prada, Simone Rocha, Thom Browne, zelfs Versace en Dolce&Gabbana: de een moet het van de Wednesday esthetiek hebben, de ander van rouwende Madonna's, maar elk gaan ze op hun manier de dark side op. Je vindt ook overal referenties naar Twin Peaks terug, denk

maar aan de theatrale rode gordijnen op Balenciaga's SS24 defilé of de shows van onze landgenote TsarB." Het valt op hoeveel Belgische namen worden genoemd: Olivier Theyskens moet zowat de meest goth designer die er is zijn, maar ook de collecties van een Ann Demeulemeester of Anthony Vaccarello associeer je zelden met rozengeur en maneschijn. Of het moeten verwelkte rozen en volle maanlicht zijn. "Belgen hebben een donker kantje," vervolgt Eerebout, "ik denk dat dat aan onze omgeving ligt. Prachtige oude architectuur, overal sporen van onze rijke geschiedenis: alleen al op straat lopen is inspirerend. Geen wonder dat Tim Burton hier geregeld locaties komt scouten: we leven in feite middenin een Middeleeuwse gothic novel!" Een decor waarvoor tal van sombere zeltjes over de grote plas trouwens een moord zouden begaan: Dark Academia is een digitale subcultuur die tijdens de Corona crisis in de Verenigde Staten de kop opstak en vandaag hoogtij viert met zo'n 800,000 accounts op Instagram en TikTok. De beweging romantiseert de klassieke Europese cultuur, en put inspiratie uit de Renaissance, Barok en Romantiek. Dark academians dromen van een leven vol literatuur en mysteries op één of andere oldschool universiteitscampus -zo van Percy Shelley poëzie bij het ontbijt, seks op de middag in de Verboden Boeken Sectie van de bib, en een occulte moord om bij valavond op te lossen

BOVEN: Schiaparelli Haute Couture SS24.
RECHTERPAGINA: Judassime door Benjamin Voortmans.

**“VOOR IEDER
WAT WILS,
WANT *authenticiteit*,
INCLUSIVITEIT
EN *verdraagzaamheid*
ZIJN VOOR
de NIEUWE
goth HEILIG.”**

terwijl een remix van Lorde en Chopin uit de gramfoonplaat knalt. Hun stijl is een mix van preppy college looks, Dr Martens boots, talismannen en zwartomrande ogen. Helemaal Wednesday dus, die schoolgaat op Nevermore Academy, cello speelt bij volle maan en moordthrillers schrijft op haar vintage typemachine.

OH MY GOTH

Het is een zoveelste uiting van een goth beweging die de voorbije eeuwen steeds opnieuw herrees wanneer alles weer eens slecht bleek te gaan. Neem nu de Ivy League universiteiten die de Dark Academia trend zo verheerlijkt: die ontstonden in de 17de eeuw als tegenreactie op de heerschappij van religieuze instellingen. De strijd tussen wetenschap en godsdienst vertaalde zich naar imposante gotische gebouwen die -lekker brutaal- de elementen van de typisch christelijke, laat-middeleeuwse gotiek kopieerden: spitsbogen, gewelven, roosventers en duizelingwekkende hoogtes voor deze liberale tempels van kennis, bedoeld om kathedralen letterlijk te overschaduwen. Een godlasterlijk koekje van eigen deeg. Eenzelfde fenomeen deed zich voor in de late 19de eeuw, deze keer als reactie op het koude rationalisme van het industriële tijdperk. Het waren de hoogdagen van de Romantiek: het sterftecijfer lag torenhoog, mensen omarmden de dood en probeerden er de mooie kanten van te zien. Influencer avant la lettre Queen Victoria zorgde ervoor dat zowat iedereen permanent in rouwdracht rondhing, en figuren als Frankenstein en Dracula waren hot. Nog geen eeuw later transformeerde "gothic" in een subcultuur die, net als punk, de status quo uit-

daagde. De jaren tachtig gaven er een hyper sexy twist aan met latex, korsetten, vampy make-up, spijkers en visnetkousen - de Alexander McQueens, John Galliano's en Thierry Muglers van deze wereld vonden het geweldig. Nog een decennium later was de Victoriaanse vampierlook nog maar eens aan zet en gaf Brad Pitt in Interview With A Vampire een doodskus aan Kirsten Dunst, beiden gehuld in dramatisch fluweel en brokaat. In de nillies kreeg de hyper girly bubbel van Paris Hilton en co tegenwicht van Japanse goth: moordlustige lolita's met kanten sluiers en bloeddorlopen ogen. Keuze genoeg dus voor al wie de wereld as it was eventjes niet meer zag zitten. Toen kwam de pandemie en ging diezelfde wereld op slot. En na twee jaar bankhangen in joggingbroek blijkt iedereen over een innerlijke goth te beschikken, die het nergens mee eens is en dat op een schreeuwerig stille, awkward, als electropop klinkende of op harde techno, bizar dansende of compleet verstilde manier wil uitdrukken. Voor ieder wat wils -want authenticiteit, inclusiviteit en verdraagzaamheid zijn voor de nieuwe goth heilig. Het Antwerpse label Judassime, bijvoorbeeld, brengt Club Couture collecties vol chokers, korsetten en dramatische jassen. Ontwerper Benjamin Voortmans promoot daarmee in de eerste plaats vrijheid. "We willen ons publiek helpen om zelfzeker en zonder angst in het leven te staan, en doen dat door de donkere kanten van het leven en onze geschiedenis te belichten. Bedoeling is mensen te inspireren en een stem te geven aan het onbekende," klinkt het op hun website. Rampen, oorlogen, ziektes en sociaal onrecht hebben de dood weer op het toneel gekegeld, en opnieuw wordt die met de nodige zin voor drama en esthetiek omarmd. Want als Queen Victoria en haar volgers één ding goed hadden begrepen, is het dat weerstand tot grotere angst leidt, waar aanvaarding voor opluchting zorgt. Een beetje goth zijn biedt tegenwoordig dus de kans om dieper in te gaan op onze eindigheid, én tegelijk nog voldoende lef over te houden om onze idealen te verdedigen. It's always darkest before dawn...

Foto's DR

Foto's DR